

Referat

Mødedato: 22-08-224

Mødetidspunkt: 9.30-16.15

Mødested: Bjerringbro Klubhus

Mødeleder: Eva Pinnerup

Referent: Carina Pilgaard

Mødedeltagere: Eva Pinnerup, Formand

Kurt Mosgaard, Næstformand

Steffen Drejer (KMU)

Lars Mogensen (KMU)

Stine Isaksen (KMU)

Jens Frydendal, Danmarks Naturfredningsforening (DN)

Jørgen Buch, Danmarks Sportsfiskerforbund

Laura Bjerre Jordans, Dansk Skovforening

Claus Bo Andreasen, Business Viborg

Ove Pedersen, Friluftsrådet

Kirsten Marie Haugstrup, Dansk Ornitologisk Forening (DOF)

Jeppe Bo Nielsen, Visit Aarhus (Viborg)

Tage Toft, Danmarks Jægerforbund (DJ)

Jacob Adler Jensen, Landboorganisationerne

Sandor Hestbæk Markus, Naturstyrelsen

Hans Jørn Laursen, direktør for Teknik og Miljø

Thomas Møller Schmidt, chef for Natur og Miljø

Carina Pilgaard, medarbejder i Natur og Vand

Oplægsholdere:

Flemming Tind, Bjerringbro Vandværk

Lars Mogensen og Thorkild Brandt, frivillige i Fugleværnsfonden

Sandor Hestbæk Markus, Naturstyrelsen

Karen Hingkjær Carol Glerup-Nielsen, Viborg Kommune

Teknik & Miljø
Natur og Vand

Dato: 05-09-2024

Sagsnr.: 24/365
Sagsbehandler: vpcpi

Det Grønne Råd for Viborg Kommune 2024

Dagsorden ordinært møde 9.30-11.30

1. Kaffe/the/morgenbrød
2. Godkendelse af dagsorden
3. Opfølgning på [referat](#) fra sidste møde d. 16. april 2024
4. Status vedr. tidligere punkter om Naturbeskyttelseslovens §3.
 - a) Fjernelse af sø på mart.nr. 4æ Roum By, Roum
 - b) Status på 10 års gennemgang af beskyttet natur
5. Intro til eftermiddagens program
 - a. Oplæg om Nørreå – status på landskabsråd m.m. ved Viborg Kommune
 - b. Oplæg om skovrejsning. Ved Bjerringbro Vandværk og Viborg Kommune
6. Kort orientering om relevante aktuelle politiske beslutninger og drøftelser.
7. Evt. op punkter til næste møde

Ad 1) Ingen bemærkninger

Ad 2) Godkendelse af dagsorden

Uffe Strandby er midlertidig konstitueret skovrider for Naturstyrelsen Kronjylland, og han vil fremadrettet foreløbigt deltage i stedet for Peter Brostrøm på møder i Det Grønne Råd. Sten Bonne er fortsat suppleant, men havde ikke mulighed for at deltage i mødet. I stedet deltog Sandor Hestbæk Markus i mødet.

Ad 3) Opfølgning på referat fra sidste møde d. 16. april 2024

Ingen bemærkninger.

Ad 4) Status vedr. tidligere punkter om Naturbeskyttelseslovens §3. Ønsket af Danmarks Naturfredningsforening

Thomas orienterede.

Fjernelse af sø på mart.nr. 4æ Roum By, Roum (punkt 5 på møde 23/9 2023):

Forvaltningen besigtigede arealet den 30/1 2024 sammen med maskinfører. Arbejdet med retablering var i gang, og der blev fundet råjord ca. 1 meter nede i form af lyst ler. På luftfotos forår 2024 ses tegn på vand det pågældende sted (dog under 100 m²).

Status på 10 års gennemgang af beskyttet natur (punkt 5 på møde 16/4 2024):

Med udgangen af 2023 havde Viborg Kommune gennemgået 30 % af eksisterende § 3-arealer. Pt. har vi nået ca. 43 % af de samlede § 3-arealer. Forvaltningen forventer ikke at nå i mål med gennemgangen inden udgangen af 2024, men arbejder på at have gennemgået ca. 70 % af de vejledende registrerede beskyttede naturområder. Forvaltningen har hyret konsulenter ind til gennemgang af specifikke områder.

Forvaltningen har ikke søgt om fristforlængelse hos Miljøstyrelsen, og har heller ikke planlagt at gøre det. Miljøstyrelsen har ved brev den 3. juli 2024 opfordret Kommunerne til at overholde aftalen, og har meddelt, at det ikke er muligt at få fristforlængelse, da muligheden for dette ikke fremgår af den oprindelige aftale om 10-års-gennemgang.

Gennemgangen er en kombination af luftfotos og fysiske besigtigelser.

Jens Frydendal (DN) spørger ind til konsekvenserne ved ikke at nå i mål. Thomas svarer, at vi ikke ved mere end det Miljøstyrelsen har oplyst pr. brev a 3. juli 2024.

DGR drøftede hvorvidt det er muligt og hensigtsmæssigt at informere lodsejerne, når en registrering er foretaget/ændret.

Lars Mogensen fremfører, at det er en udfordring, at lodsejerne ikke får besked. Han bakkes op af Steffen Drejer og delvist af Kurt Mosgaard. Kurt mener dog også, at lodsejer selv samt landboorganisationerne har et ansvar vedr. oplysning.

Thomas fremfører, at kommunen ikke har pligt til at oplyse lodsejer, og at det vil være en stor ekstra opgave ressourcemæssigt at informere lodsejere hver gang. Man kan selv holde sig orienteret på arealinformation.

Stine Isaksen og Jens Frydendahl påpeger, at det ikke bliver udpeget beskyttet natur - det kan vokse ind og ud af en naturtype. Kortet er således kun vejledende. Et areal kan nemt være beskyttet selvom det ikke er registreret. Stine anfører derfor, det at indføre at give besked ved registrering, kan skabe en forventning eller misforståelse hos lodsejer om, at deres arealer ikke er beskyttede, hvis de ikke har fået besked - altså en falsk "tryghed".

Carina supplerer med oplysning om, at kommunerne har pligt til at give besked indenfor 4 uger, såfremt en lodsejer henvender sig med ønske om afklaring på om deres areal er beskyttet eller ej.

Lars mener stadig, at lodsejerne skal have besked. Han mener de nuværende regler er med til, at flere landmænd for en sikkerheds skyld pløjer jord, der ellers kunne blive natur, fordi de frygter det bliver beskyttet ellers. Laura fortæller, at Landbrugsstyrelsen arbejder på en ny tilskudsordning til permanent ekstensivering – indtil videre kun i 2024. Dette kan muligvis være med til at forhindre pløjning af potentiel natur.

Claus Bo foreslår, at der udsendes målrettet pressemeddelelse med generel info om regler, ret og pligt i forbindelse med beskyttet natur.

Ad 5) Intro til eftermiddagens program

a. Oplæg om Nørreå – status på landskabsråd og projekter/naturpleje/friluftsliv ved Viborg Kommune

Carina holdt et oplæg. Oplæg vedhæftet.

Claus Bo foreslår at se nærmere på forretningsmodel / branding i forhold til eksempelvis natur-plejekød fra Nørreådal.

b. Oplæg om skovrejsning som grundvandssikring. Ved Bjerringbro Vandværk og Viborg Kommune

Flemming Tind og Thomas holdt et fælles oplæg. Oplæg vedhæftet.

Flemming redegjorde for vandværkets arealer og historie vedr. forurening, hvilket er baggrunden for, at vandværket begyndte at kigge ind i et projekt om skovrejsning. Pt. er der OK vandkvalitet, men der er stadig udfordringer i forhold til nitrat, hvor målinger i nogle boringer er på 11 -100 mg/l. Grænseværdien er 50.

Tage spurgte ind til, hvad man gør for at der ikke sprøjtes frem til skoven bliver rejst. Flemming svarer, at størstedelen af jordene drives økologisk og pesticidfrit indenfor projektområdet.

Thomas påpeger, at det bør overvejes, om vi kan/bør stille supplerende krav til de arealer der inddrages til drikkevandsbeskyttelse – eksempelvis:

- Hvilke typer af skov ønsker vi?
- Skal vi stille krav om andre naturtyper end skov?
- Skal vi stille krav om rekreative faciliteter og skal vi have de samme faciliteter alle steder?

Ovenstående skal ses i lyset af, at der skal rejses meget skov de kommende år, og at der udover drikkevandsbeskyttelse er en række andre mål (klima, biodiversitet osv.) vi skal nå.

Grundvandssikring behøver ikke være skovrejsning. Det kan også være ekstensiv græsning, græsprotein el.lign.

Hvis der kun er udlagt en 25 meter beskyttelseszone, er der ingen ekspropriationsret. Her gælder kun at berørte lodsejer med mest jord inden for 25 meter zonen kan få en årlig erstatning. Det er Landbrugsstyrelsen, som fører tilsyn med denne beskyttelseszone. Der må ikke anvendes pesticider og gødning til erhvervsmæssig brug.

Hvis Kommunen har udlagt et BNBO (Boringsnært beskyttelsesområde), som for det meste er større end 25 meter beskyttelseszonen, kan kommunen ekspropriere arealet i BNBO, hvis der forinden har været forsøg på at indgå en frivillig aftale med lodsejer.

Hvis vandværkerne ikke har indgået frivillige aftaler i forhold til beskyttelse af BNBO inden nytår, skal kommunen pålægge vandværk/ejer forbud mod brug af sprøjtemidler.

Kurt fremhæver, at det i praksis kan det være svært at gennemføre projekter for nogle vandværker, hvis en enkelt lodsejer eller to stiller sig på tværs.

Flemming nævner, at det pt. også er en udfordring med uønsket skovrejsninger pga. vindmøller nogle steder. Laura fortæller, at skovloven muligvis ændres, så det bliver muligt at have skov tættere på vindmøller fremadrettet.

Kirsten Marie spørger ind til brugen af de nye skovområder – tænkes der også i stillezoner eller skal alt være til det mere larmende friluftsliv? Sandor svarer, at når Naturstyrelsen er en del af projektet, har de selv nogle overvejelser og de inviterer også interessenter til at deltage i et skovråd, som høres omkring ønsker.

Ad 6) Kort orientering om relevante aktuelle politiske beslutninger og drøftelser: Forside - dagsordener og referater (viborg.dk)

Eva orienterede.

KMU, 30. april:

Punkt 5: Orientering om Danmarks Naturstier

Projektet Danmarks Naturstier skal skabe god tilgængelighed til naturen og binde naturområder sammen i hele landet. Formålet er at styrke friluftslivet, naturturismen, formidling af naturen og kulturelle seværdigheder i naturen.

Projektet er et samarbejde mellem Naturstyrelsen, Friluftsrådet og Kommunernes Landsforening med Naturstyrelsen som projektleder.

Naturstyrelsen arbejder med fire pilotprojekter. Et af pilotprojekterne er med Viborg Kommune som deltager. Viborg Kommune deltager som eneste kommune i projektet. Formål med "vores" pilotprojekt er sammenbinding af eksisterende naturområder/stiforløb.

VibLand har sideløbende lanceret projektet *Turist i Egen Kommune 3.0*. Projektet går primært ud på at kortlægge 1600 kilometer stier og markveje i Viborg Kommune i Google maps. Dette foregår i 2024-2025.

Kurt fremhæver, at pengene er der hos fondene, men regler m.m. er svære, og han mener, der mangler en støttefunktion til at hjælpe lokale ildsjæle – enten forankret hos VibLand eller Viborg Kommune.

Stine opfordrer til fysisk afmærkning. Man skal ikke være afhængig af sin telefon.

Punkt 7: Gudenåplanen og pejlemærker for Gudenåkomitéens arbejde

Gudenåkomiteen har udarbejdet pejlemærker for deres arbejde "På tværs med vilje". Pejlemærkerne er vedhæftet.

Derudover støtter Viborg Kommune (sammen med de andre medlemskommuner) udarbejdelse af en Helhedsplan for Gudenåen.

Steffen opfordrer til at besøge [Gudenåkomitéen \(gudenaakomiteen.dk\)](http://gudenaakomiteen.dk).

Punkt 8: Lån og leje af offentlige torve, pladser, parkeringspladser, skov, naturområder, parker og grønne områder

Lån og leje er fortsat gratis for private, skoler, foreninger osv. uden kommerciel interesse. Der er indført ensartet leje og vilkår, når der er kommerciel interesse.

Punkt 9: Etablering af vandsamarbejde

Endelig vedtagelse ift. model 2 (decentral). Samarbejder i området ud fra grundvandsparker.

Flemming fortæller, at han har indkaldt de 14 vandværker i området til opklarende møde midt september.

KMU, 4. juni:

Punkt 5: Godkendelse af Natura2000 handleplaner

Endelig godkendelse af de 8 Natura2000 handleplaner.

Tidligere gennemgået ved Det Grønne Råd på mødet den 29. januar

KMU, 13. august:

Punkt 5: Scenarier for rekreativ omdannelse af Revas-deponierne

Drøftet ambitionsniveau for helhedsplan for omdannelse af deponierne i forbindelse med nedlukning. Mulighed for at bidrage med ideer osv. følger.

Punkt 6: Aktiviteter i Grønne Sammen

Kort orientering om aktiviteter - herunder KlimaCamp den 14. september. Hovedtemaet er transport og mobilitet.

Thomas supplerer: VK arbejder på at arrangere klimatopmøder med fokus på egen klimabelastning – hvor kan min familie bidrage? Der skal være fokus på én ting ad gangen. Det skal rulles ud over de kommende år og vil foregå lokalt. Man kan byde sig til som vært. F.eks. boligforening, lokalt bibliotek o. lign.

Vi modtager gerne bidrag til aktiviteter og lignende, som sætter fokus på, hvordan borgerne kan bidrage til den grønne omstilling.

Ad 7) Evt. og punkter til næste møde

- a. Jens - Opfølgning på Hald Sø status iltning?
- b. Jens - Den grønne trepart. Hvilken betydning for VK?
- c. Jens - Diverse rapporternes betydning for vores landskab? Evt. som fælles arrangement?
- d. Claus Bo – Virksomhedernes muligheder for at hjælpe med at opnå natur, miljø og klimamål. Evt. oplæg udefra.
- e. Kirsten Marie, DOF – sølvmåge-problematikken. Opfordring: Forebyg og opdrag i højere grad.

Opsamling fra eftermiddagens program fremgår af næste side.

Opsamling på eftermiddagens turprogram

Karmark Engsø / Skjern Voldsted

Gåtur og oplæg om arealet og fuglelivet undervejs ved Lars Mogensen og Thorkild Brandt, frivillige ved Fugleværnsfonden samt Carina Pilgaard, Viborg Kommune.

Viborg Kommune gennemførte i 2021 et vådområdeprojekt på ca. 70 ha. Området skal fjerne kvælstof til Randers Fjord. Der blev lukket dræn og grøfter og et fast vandspejl – en sø - på ca. 10-15 ha er opstået.

Fugleværnsfonden (FVF) købte i 2023 ca. 40 ha inkl. søen. Viborg Kommune samarbejder med FVF og ejere af Skjern Hovedgård om naturpleje og friluftsliv i området – bl.a. har kommunen etableret træbro over bækken, så der er skabt forbindelse til området fra eksisterende vandresti.

Kommende indsatser er bl.a. opsætning af hegn og græsning, ny rutemarkering og skiltning, nye stier og et lille fugleskjul. Det forventes udført i løbet af 2024/2025.

Lars og Thorkild fortalte om det rige fugleliv, der hurtigt indfandt sig efter søen opstod. F.eks. fiskehejrer, silkehejrer og mange forskellige ænder. Lars fortalte også om landskabsrådets storkeredeprojekt i Nørreådal. Storken er en god indikator for en divers ådal både landskabs- og biodiversitetsmæssigt.

Areal for kommende skovrejsning Tingstedvej

Oplæg og efterfølgende debat ved Sandor Hestbæk, Naturstyrelsen.

Sandor Hestbæk Markus fortalte om processer og overvejelser i forhold til skovrejsning set fra Naturstyrelsens side. Naturstyrelsen vil meget gerne være med til skovrejsning, og forestår jordfordeling, ligesom de efterfølgende ejer og driver skovene. Anmodninger/ønsker prioriteres dog, f.eks. kan en høj grad af medfinansiering fra eksempelvis vandværket selv være med til at et projekt prioriteres højere. Men der kigges også på om det er bynært, om det ligger i nærheden af skov og naturarealer, Naturstyrelsen i forvejen ejer osv.

I projektet med Bjerringbro vandværk stillede vandværket, Grundfos og kommunen med henholdsvis 20 % hver, mens Naturstyrelsen bidrager med de sidste 40 % af omkostningerne til jordfordeling og anlæg.

Der har været kontakt med enkelte lodsejere indenfor det ønskede område og foreløbigt tegner det lovende, men det blev hurtigt klart, at det ikke er en simpel og hurtig proces med jordkøb og salg. Det kræver tålmodighed og mange kopper kaffe...

Gudenåstien og Åpromenaden Bjerringbro

Kaffe og is ved Isfuglen. Tak til Jeppe Bo :) Jeppe Bo fortalte kort om stedet og sin virksomhed Outdoor Bjerringbro.

Herefter holdt Karen Glerup-Nielsen, Viborg Kommune oplæg om Gudenåstien og Åpromenaden. Gudenåstien er et over 170 km. langt vandreruteprojekt fra kilde til udspring i Randers fjord. Projektet har været mange år undervejs, men indenfor de næste par år forventes projektet færdigt. En del af projektet er ens ruteafmærkning og faciliteter samt opgradering af eksisterende samt anlæg af nye strækninger og faciliteter – herunder det store fine projekt på Åpromenaden.